

INFORMATĪVAIS ZIŅOJUMS PAR EIROPAS SAVIENĪBAS STRUKTŪRFONDU UN KOHĒZIJAS FONDA INVESTĪCIJU IEVIEŠANAS STATUSU

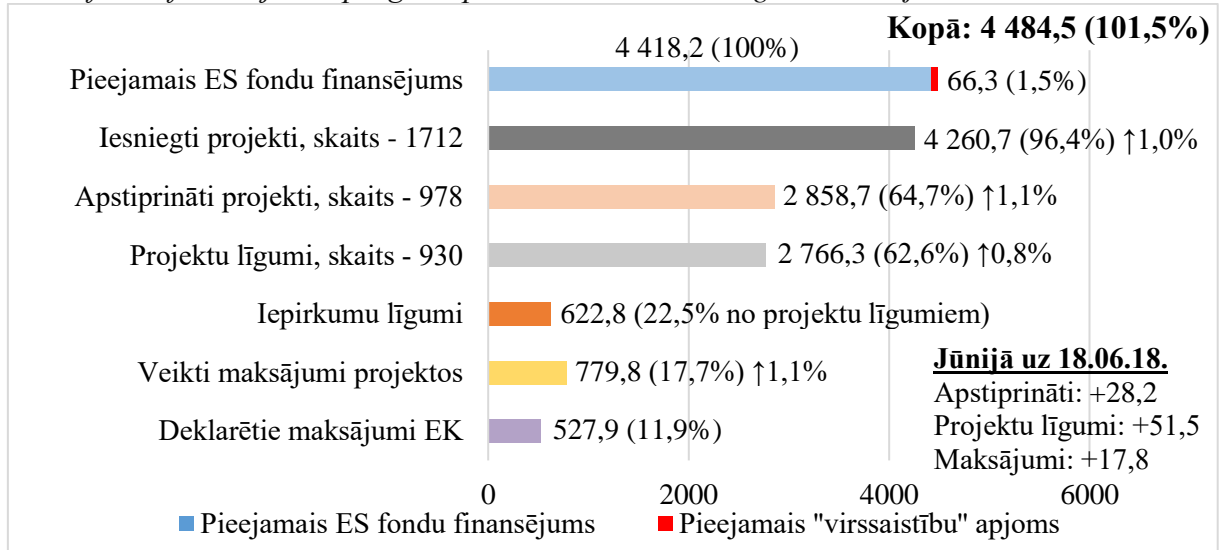
1. Atbilstoši Ministru kabineta (turpmāk – MK) 2015. gada 10. marta sēdes protokola Nr. 14 27.§ 11. punktam Finanšu ministrija (turpmāk – FM) sniedz ikmēneša operatīvo informāciju par aktualitātēm ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas periodā¹ Ziņojumā sniegts aktuālākais **statuss 2018. gada jūnijā**.
2. 2018.gada **maijā īpaši palielinās veiktie maksājumi** par projektos paveikto (maijā - 47 milj. *euro*, aprīlī - 35 milj. *euro*) pētniecības un inovācijas, vides un teritoriālās attīstības un izglītības jomās. Tāpat tiek **apstiprināti jauni investīciju projekti** (maijā - 46 milj. *euro*, aprīlī - 42 milj. *euro*) tādās jomās kā IKT, transporta infrastruktūra, publiskā infrastruktūra uzņēmējdarbībai, vispārējās un profesionālās izglītība infrastruktūra, pielāgošanās klimata pārmaiņām (plūdu risku samazināšana), valsts un pašvaldību ēku energoefektivitāte, starptautiskā sadarbība pētniecībā un inovācijā.
3. **Kopumā līdz 2018. gada 18. jūnijam uzsākti projekti par vairāk kā 2,8 mljrd. *euro*** (64 %) no kopējās ES fondu “aploksnes” 4,4 mljrd. *euro*. Vislielākais progress maijā ir informāciju un komunikāciju tehnoloģijas, videi draudzīgas ekonomikas un vides un teritoriālas attīstības jomās. Notiek aktīva projektu ieviešana². Skatīt zemāk grafikos Nr.1 un Nr.2. Plašāka informācija tīmekļa vietnēs³.
4. **Eiropas Komisijai (turpmāk – EK) jau deklarēti maksājumi par 528 milj. *euro* (12 %)**. 2018. gada 23. maijā EK apstiprināja gūto pārliecību par Latvijas iesniegto ikgadējo ES fondu investīciju pārvaldības deklarācijas dokumentu atbilstību noteiktām vadības un kontroles sistēmas prasībām. Attiecīgi tuvākajā laikā Latvija saņems maksājumu no EK 89,4 milj. *euro*.

¹ FM uzdots reizi mēnesī (līdz nākamā mēneša beigām) iesniegt MK bez saskaņošanas ar citām iestādēm operatīvo informāciju par ES fondu ieviešanas plānu izpildi, tai skaitā atbildīgo iestāžu dalījumā par noteiktiem finanšu mērķiem un citiem priekšnosacījumiem un uzdevumiem. Ziņojumā sniegta informācija par datu un informācijas apkopojumiem uz dažādiem atskaites datumiem ar mērķi sniegt aktuālo informāciju.

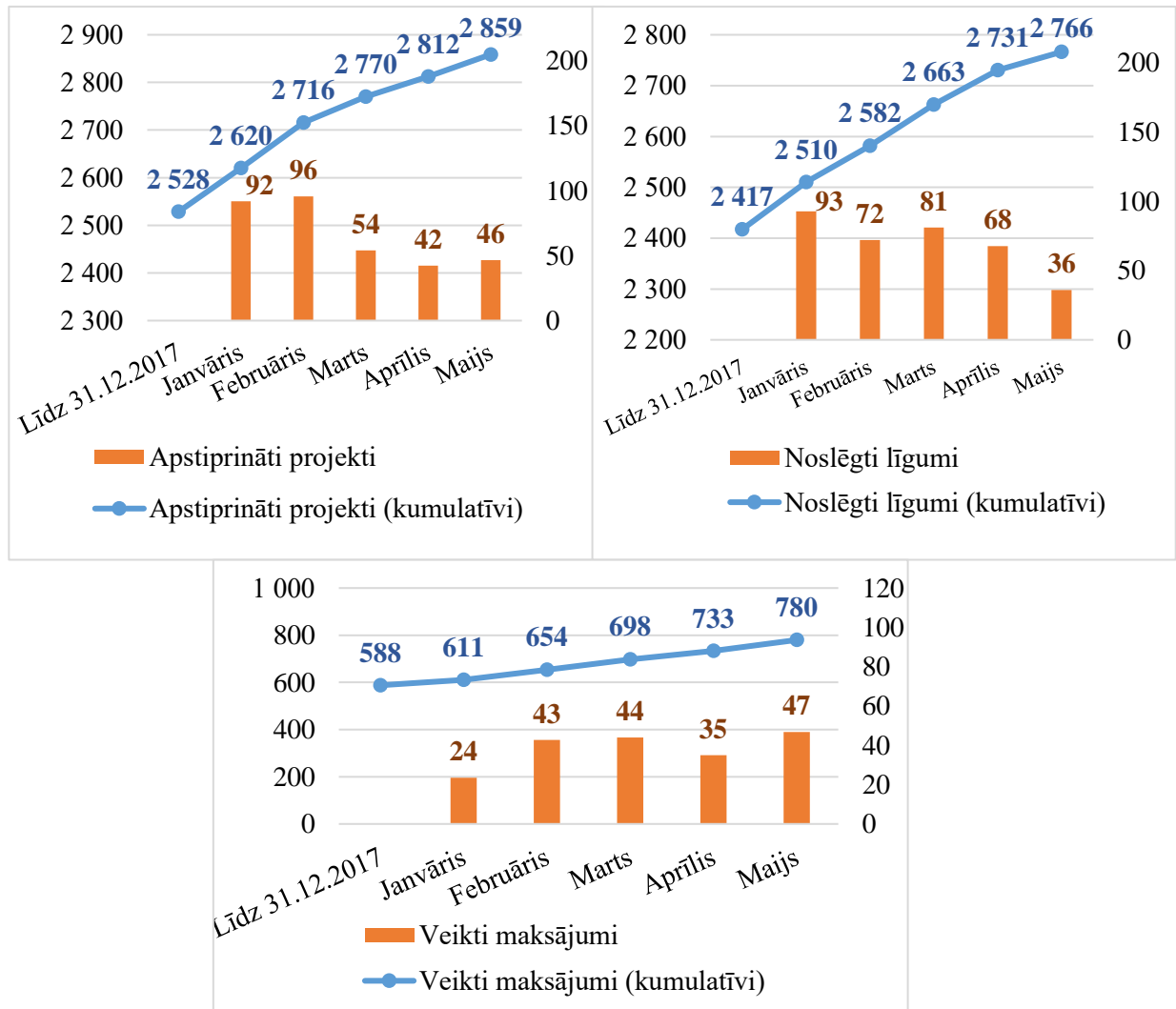
² Iepirkuma līgumos 2018. gada maijā ir samazinājums par 19 milj. *euro*, jo atsevišķos iepirkumos mainīta iepirkumu stratēģija vai citas korekcijas līgumos.

³ ES fondu ieviešanas statusa tabula pieejama: <http://www.esfondi.lv/finansu-un-raditaju-plani-to-izpilde>; Detalizēta informācija par plānotajiem investīciju MK noteikumiem, projektu iesniegumiem un maksājumu pieprasījumiem un to ikmēneša izpildi pieejama apakšsadaļā “Projektu iesniegšanas plānu izpilde ierobežotas projektu iesniegšanas atlasu projektiem un maksājumu pieprasījumu iesniegšanas plānu izpilde”: <http://www.esfondi.lv/2018.gads>; <http://www.esfondi.lv/2018.gads>, aktuālā Centrālās finanšu un līgumu aģentūras (turpmāk – CFLA) atlasu informācija pieejama: <http://www.cfla.gov.lv/lv/es-fondi-2014-2020/projektu-iesniegumu-atlase>

Grafiks Nr.1 "ES fondu investīciju ieviešanas statuss līdz 2018. gada 1. jūnijam, milj. euro, % no ES fondu finansējuma, progress pret datiem līdz 2018. gada 1. maijam"

Grafiks Nr.2 "Tendences līdz 2018. gada 1. jūnijam, milj. euro, ES fondu finansējums"

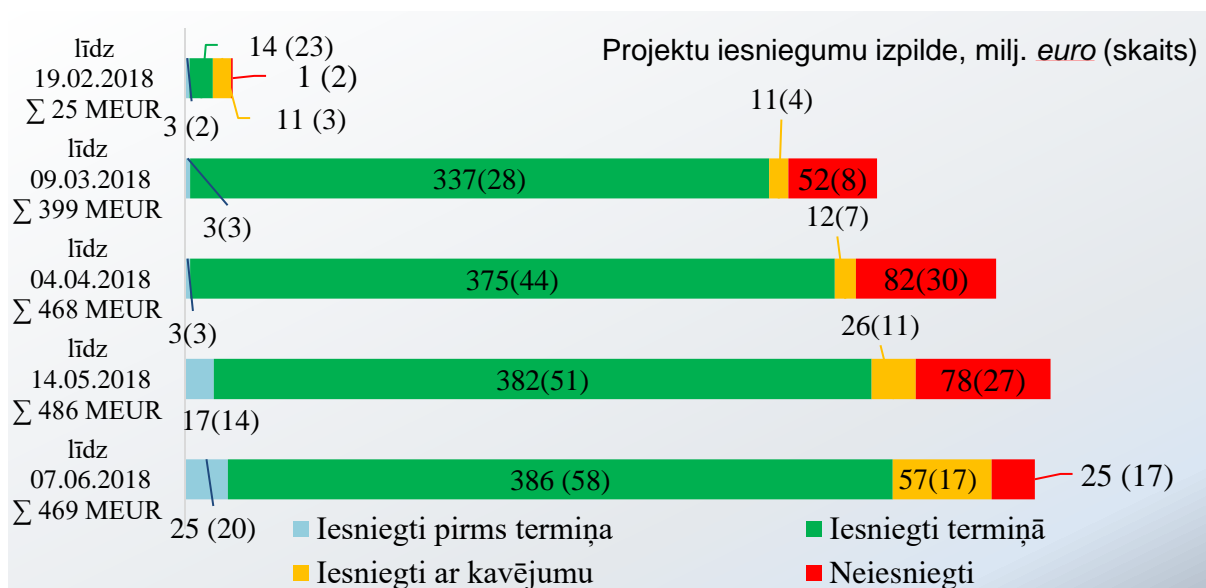

5. Pārskata periodā kavēta Izglītības un zinātnes ministrijas (turpmāk – IZM) investīciju nosacījumu⁸ digitālo un metodisko līdzekļu⁴ izstrāde, kas cieši saistīts ar jauno mācību (kompetenču) pieeju ieviešanu un ministrijas uzsāktajām reformām vispārējās izglītības saturā. Ekonomikas ministrija (turpmāk – EM) risina valsts ēku energoefektivitātes investīciju nosacījumu pilnveides jautājumu (tiek virzīti apstiprināšanai MK noteikumu grozījumi), t.sk. efektīvu finansējuma, kas līdz šim rezervēts investīcijām ESKO tirgus attīstības veicināšanai⁵, izmantošanu. Veselības ministrijas kavējums investīciju nosacījumu apstiprināšanai veselības aprūpes⁶ ieviešanas jomā saistāms, galvenokārt, ar notiekošo valsts atbalsta nosacījumu saskaņošanu ar EK.

Projektu iesniegšana 2018. gadā ierobežotās projektu iesniegumu atlasēs (turpmāk – IPIA)⁷

6. Projektu iesniegšanas disciplīna uzlabojas - 2018. gadā līdz 7. jūnijam ir iesniegti projekti par ES finansējumu 468,8 milj. euro⁸ (82 % iesniegti plānotā termiņā, bet 6 % nav iesniegti)⁹.

Grafiks Nr.3 “2014. – 2020. gada plānošanas periods: Projektu iesniegumu 2018. gada plāna izpilde IPIA projektiem līdz 7. jūnijam kumulatīvi, ES fondi milj. euro (skaits).”

⁴ 8.3.1.2. pasākums “Digitālo mācību un metodisko līdzekļu izstrāde” (ES fondi 3,6 milj. euro). IZM plāno MK noteikumu apstiprinājumu 2018. gada augustā (pašlaik saskaņošanas procesā).

⁵ 4.2.1.1.pasākums “Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu dzīvojamās ēkās (ESKO)” (ES fondi 8,5 milj. euro).

⁶ 9.3.2.SAM “Uzlabot kvalitatīvu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību, jo īpaši sociālās, teritoriālās atstumtības un nabadzības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem, attīstot veselības aprūpes infrastruktūru” (4.kārta) (ES fondi 3,8 milj. euro).

⁷ IPIA noteikti potenciālie projektu īstenotāji un finanšu sadalījums, kas kopā veido indikatīvi 90 % no kopējā ES finansējuma Latvijai (4,4 mljrd. euro).

⁸ Detalizēta informācija par plānotajiem investīciju MK noteikumiem, projektu iesniegumiem un maksājumu pieprasījumiem un to ikmēneša izpildi skatāma ES fondu tīmekļa vietnē apakšsadaļā “Projektu iesniegšanas plānu izpilde ierobežotas projektu iesniegšanas atlasu projektiem un maksājumu pieprasījumu iesniegšanas plānu izpilde”: <http://www.esfondi.lv/2018.gads>

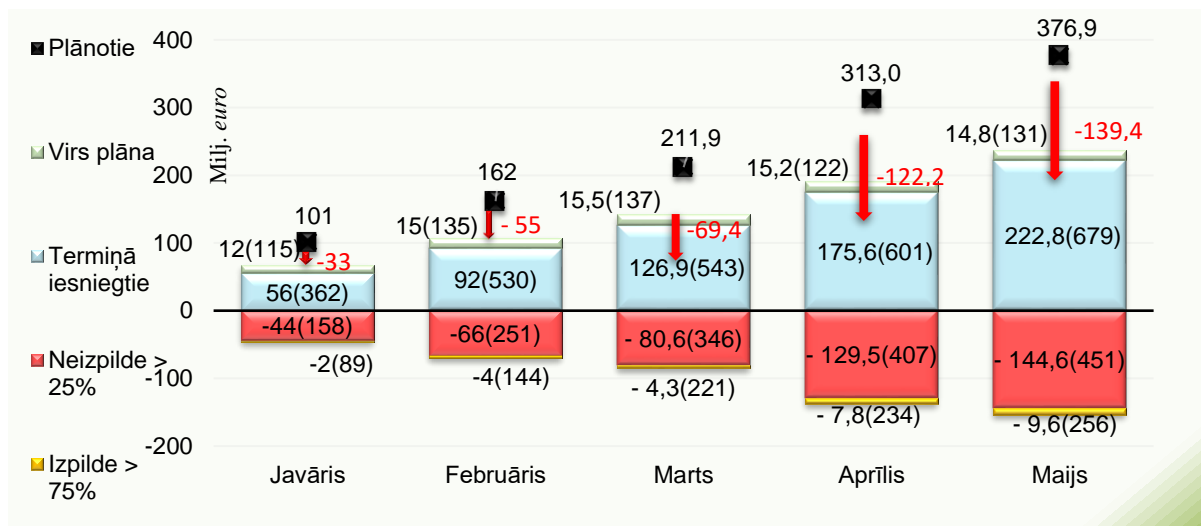
⁹ Vienlaikus MK vai projektu atlasēs nolikumā ir atbalstīti atsevišķu projektu iesniegšanas termiņu pagarinājumi, tādējādi samazinot kopējo kumulatīvo pārskata perioda plānu.

7. Kā redzams grafikā Nr.3, uz 2018. gada 7. jūniju neiesniegto projektu finanšu apjoms (28,6 milj. *euro*) kopumā ir ievērojami samazinājies, salīdzinot ar iepriekšējo mēnesi – pozitīva tendence. Kopumā neiesniegtie projektu iesniegumi jau ir bijuši iekļauti kavētāju sarakstā iepriekšējā mēnesī. Pozitīvi, ka no iepriekš kavētajiem ar lielāko finanšu ietekmi Rīgas pilsētas pašvaldība ir iesniegusi Austrumu maģistrāles pieslēguma ostai 1. kārtas projektu (par 16 milj. *euro* mazāk nekā sākotnēji plānots)¹⁰.

Maksājumu pieprasījumi 2018. gadā^{11;3}

8. Kumulatīvi 2018. gadā līdz 1. jūnijam projektu īstenotāju maksājumu pieprasījumu plāns (376,9 milj. *euro* 838 projektos) izpildīts par 63 % (237,5 milj. *euro*).

Grafiks Nr.4 “2014. – 2020. gada plānošanas periods: 2018. gada maksājumu pieprasījumu plāna izpilde projektiem kumulatīvi līdz 2018. gada 1. jūnijam ES fondi milj. *euro*.”

9. No grafika Nr. 4 redzams, ka 451 projektā kopā ir 144,6 milj. *euro* būtiska novirze virs 25 % neiesniegtos maksājumu pieprasījumos, kas ir 94 % no kopā kavētajiem. Galvenokārt, neizpildes ir vides un teritoriālās attīstības, transporta, un izglītības jomu prioritārajos virzienos. 27,1 milj. *euro* plāna neizpildi rada projekti, kuri nav savlaicīgi iesniegti CFLA vai nav vēl noslēgti līgumi. Kavējumu tendence palielinās. Līdz 2018. gada 8. jūnijam projektu īstenotāji gada plānu samazinājuši par 7 % (83,0 milj. *euro*).

10. Negatīva tendence un individuālo projektu plānu izpildes novirzes finansiālā izteiksmē palielinās. Šāda situācija gada sākumā vēlreiz apliecina

¹⁰ Turpmāk iesniegumu plānos netiks attēloti projekti “Publiskās infrastruktūras uzņēmējdarbībai” 3. kārtā plānotie projekti, jo finansējums pārdalīts jaunu projektu realizācijai, un Daugavpils “Pašvaldību ēku energoefektivitātes projekts”, kuru nerealizēs šajā ziņojumā 16. punktā minēto iemeslu dēļ.

¹¹ Projektu īstenotāju maksājumu pieprasījumu 2018. gada plānu izpildes analīzei tiek izmantoti 2017. gada decembrī projektu īstenotāju sniegtā informācija par maksājumu pieprasījumu iesniegšanas plāniem. Katru mēnesi kumulatīvais gada plāns var mainīties tiklīdz tiek noslēgti projekta līgumi un tiek precizēts plāns atbilstoši pirmajam maksājumu pieprasījumu grafikam. Ikmēneša plānu izpildes tendences dod iespēju īstenotājiem un uzraugošajām iestādēm veikt korektīvas darbības un stiprināt risku pārvaldības pasākumus. Atbilstoši finanšu disciplīnas ietvarā paredzētajam plānu neizpilde lielāka par 25 % tiek uzskatīta par būtisku novirzi.

kopumā projektu īstenotāju pārāk optimistiskos vai nepietiekami pārdomātos plānus, neievērtējot riskus un savu kapacitāti īstenot to, ko apņēmušies vai iecerējuši. Lai motivētu projektu īstenotājus rūpīgāk izstrādāt reālistiskus īstenošanas plānus, izsverot un paredzot iespējamus kavējumus, FM izstrādāja priekšlikumu disciplinējošu nosacījumu ieviešanas mehānismam. FM priekšlikums disciplinējošu nosacījumu ieviešanai paredz grozījumus trīs MK noteikumos, kas izskatīti un FM piedāvātajā redakcijā atbalstīti 2018. gada 18. jūnija Ministru kabineta komitejas sēdē (prot. Nr.22, 1., 2., 3. §)¹².

11. Vienlaikus investīciju ieviešanas temps kopumā ir pietiekams, lai šajā plānošanas periodā izmantotu visu Latvijā pieejamo ES fondu finansējumu. Tāpat iespējams uzlabot 2018. gada snieguma ietvara mērķu izpildi, ņemot vērā 2018. gada 19. jūnijā apstiprinātās EK precizētajās vadlīnijās dalībvalstīm par snieguma ietvaru, tā izvērtēšanu un rezervi¹³ iekļauto labvēlīgāku mērķu izpildes noteikšanas kārtību: 2018. gada beigu izpildes datus varēs iekļaut ne tikai līdz 2018. gada beigām EK deklarētos izdevumus, bet arī finansējuma saņēmēja veiktos atbilstīgos izdevumus līdz 2018. gada beigām, ja tie tiks deklarēti EK līdz 2019. gada 30. jūnijam. CFLA informēs projektu īstenotājus un aicinās censties pātrināt maksājumus par veiktiem darbiem un pakalpojumiem aktīvās sezonas pēdējos mēnešos, kad tas iespējams un izšķirīgi snieguma uzlabošanai.

Citi aktuāli specifiskie ES fondu investīciju jautājumi

12. 2007. – 2013. gada perioda lielā projekta “Infrastruktūras attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārcelšanai no pilsētas centra” atlikušo aktivitāšu pabeigšana kopumā notiek atbilstoši Rīgas Brīvostas pārvaldes rīcības plānam un ilgtermiņa laika grafikam. 2018. gada 24. maijā notikusi Eksportostas lokālpilnošanas atkārtota sabiedriskās apspriešanas sanāksme, mazinot riskus lokālpilnošanas īstenošanas uzsākšanai līdz 2018. gada beigām.

13. 2007. – 2013. gada perioda lielā projekta “Paula Stradiņa slimnīcas būve ”A1”” ietvaros atlikušo aprīkojumu slimnīca plāno uzstādīt līdz 2018. gada 30. jūnijam. Savukārt, attiecībā uz 2014. – 2020. gada plānošanas perioda Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas jaunās “A2” ēkas attīstības projektu EK tehniskās palīdzības atbalstītie neatkarīgie eksperti turpina lielā projekta iesnieguma kvalitātes izvērtēšanu (t.sk. Slimnīca sniegusi papildus informāciju un precizējumus dokumentācijā pēc ekspertu pieprasījuma).

14. Attiecībā uz lielo projektu “Latvijas dzelzceļa tīkla elektrifikācija” 2018. gada 23. maijā FM iesniedza projekta iesniegumu izvērtēšanai EK tehniskās palīdzības atbalstītiem neatkarīgiem ekspertiem, kuri indikatīvi paredz atzinumu sniegt 2018. gada jūlijā – augustā. EK apstiprināšanai (trīs mēnešu noklusējuma procedūra) iesniegumu varēs iesniegt tikai tad, kad saņemts pozitīvs

¹² Informācija par Ministru kabineta komitejas sēdē lemtu pieejama - <http://tap.mk.gov.lv/mk/mkksedes/saraksts/s/protokols/?protokols=2018-06-18>

¹³ 19.06.2018. EK precizētās vadlīnijas dalībvalstīm par snieguma ietvaru, tā izvērtēšanu un rezervi vadlīnijas pieejamas: <http://www.esfondi.lv/vadlinijas--skaidrojumi>, sadaļā “Uzraudzība”, 9.3.punkts.

neatkarīgo ekspertu atzinums. Savukārt, CFLA līgumu ar finansējuma saņēmēju Valsts akciju sabiedrība "Latvijas dzelzceļš" (turpmāk – LDZ) par projekta īstenošanu varēs slēgt tikai pēc EK apstiprinājuma (indikātīvi 2018.gada pēdējos mēnešos). Attiecībā uz iepriekšējā FM ikmēneša ziņojumā minēto par EK un Eiropas Investīciju Bankas finansēto konsultantu (JASPERS) konsultantu rekomendācijām 2018.gada 20.jūnijā FM saņēma no LDZ informāciju par šo rekomendāciju ieviešanas statusu un rīcības plānu, skaidrojot risku mazināšanas pasākumus un darbības, lai projektu sekmīgi īstenotu esošā plānošanas perioda ietvaros. Šajā LDZ informācijā citastarpā skaidrots, ka Satiksmes ministrija (turpmāk – SM) kā atbildīgā iestāde projekta II posma īstenošanu paredz izvirzīt kā vienu no prioritātēm 2021.-2027.daudzgažu budžetam¹⁴. Tāpat 2018.gada jūnijā notikusi tikšanās starp LDZ, SM un Vides aizsardzības un reģionālas attīstības ministriju (turpmāk – VARAM), lai apspriestu jautājumu par nacionāla interešu objekta statusa piešķiršanu projektam un dokumentu sagatavošanu virzībai izskatīšanai MK. Paralēli, lai mazinātu ieviešanas kavēšanās riskus, LDZ atbilstoši projekta ieviešanas rīcības plānam organizē nepieciešamās iepirkumu procedūras, t.sk. 2018. gada jūlijā plāno izsludināt būvniecības iepirkumu.

15. Lielā projekta "Rīgas tramvaja infrastruktūras attīstība" ieviešana kopumā notiek atbilstoši Rīgas pašvaldības sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Rīgas satiksme" rīcības plānam. 2018. gada 28. maijā iepirkumu komisijas sēdē atvērti saņemtie piedāvājumi par zemās grīdas tramvaju piegādi, notiek izvērtēšana. 2018. gada 25. maijā iepirkumu komisija pieņēmusi lēmumu par sarunu procedūras uzvarētāju būvprojektēšanas iepirkumā. Iepirkumu dokumentācija nosūtīta izskatīšanai Iepirkumu uzraudzības birojam. Indikatīvi līdz 2018. gada jūnijai beigām plānots noslēgt līgumu ar uzvarētāju un uzsākt būvprojektēšanu.

16. Labklājības ministrija un VARAM kā atbildīgā iestāde par pašvaldību ēku energoefektivitātes projektu īstenošanu ir aktualizējušas jautājumu par energoefektivitātes paaugstināšanas projektiem ilgtermiņa aprūpes iestādēs¹⁵, noteiktā kārtībā virzot informatīvo ziņojumu MK (šobrīd saskaņošanas procesā). Ziņojumu mērķis ir informēt MK par esošo situāciju un uzņemto saistību apjomu plānoto projektu ietvaros¹⁶, riskiem, t.sk. par negatīvu ietekmi uz vispārējās valdības budžeta bilanci, un priekšlikumiem risku mazināšanai rīcībai ar investīcijām projektos, kas vērsti uz ilgtermiņa aprūpes iestāžu energoefektivitātes atbalstu.

¹⁴ Atbilstoši Latvijas Republikas Ministru kabineta 2017.gada 17.janvāra sēdes protokola Nr.3. 39.§ 8.punktam SM un FM ir uzdots, izstrādājot priekšlikumus ES daudzgažu budžetam pēc 2020.gada, paredzēt projekta II posma īstenošanu.

¹⁵ Labklājības ministrija aktualizē jau iepriekš sniegto informāciju ziņojumā par aktuālo statusu 2018. gada maijā: http://www.esfondi.lv/upload/Zinojumi/fmzin_240518_es_fondi.pdf

¹⁶ 4.2.1.2. pasākums "Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu valsts ēkās" un 4.2.2. pasākums "Atbilstoši pašvaldības integrētajiem attīstības programmām sekmēt energoefektivitātes paaugstināšanu un AER izmantošanu pašvaldību ēkās"

17. 2018. gada 19. jūnija MK sēdē atbalstīti Satiksmes ministrijas virzītie grozījumi valsts galveno autoceļu pārbūves¹⁷ investīciju noteikumos, paredzot papildu finansējumu 5 420 000 *euro* valsts galveno autoceļu pārbūves projektu¹⁸ aktivitāšu īstenošanai.

18. Balstoties uz Kultūras ministrijas izstrādāto un starpinstitūciju saskaņošanas procesā esošo informatīvo ziņojumu¹⁹, Kultūras ministrija plāno izstrādāt un iesniegt noteiktā kārtībā MK noteikumu grozījumus, kas paredz Eiropas Reģionālā attīstības fonda finansējuma pārdali 23,2 milj. *euro* no Rīgas revitalizācijas²⁰ uz ieguldījumiem kultūras un dabas mantojuma jomā²¹.

Turpmākā prioritārā rīcība horizontālos ES fondu investīciju jautājumos

CFLA turpina neatlaidīgu darbu projektu ieviešanas veicināšanā, t.sk. operatīvi sniedzot nepieciešamo konsultatīvo atbalstu projektu īstenotājiem. Gada otrā pusē, kad īpaši aktīva būvniecības un citu saistīto darbu un pakalpojumu sezona, CFLA fokusē resursu efektīvām uz risku balstītām projektu pārbaudēm, lai iespējami ātri veiktu maksājumus projektu īstenotājiem par veiktiem pamatotiem izdevumiem.

Paralēli esošā plānošanas perioda investīciju veicināšanai FM ir uzsākusi aktīvu darbu pie Latvijas pozīcijas par Kohēzijas politiku pēc 2020.gada sagatavošanas, iesaistot nozaru ministrijas, sociālos un sadarbības partnerus.

Ikmēneša ziņojumos FM turpinās informēt Saeimu, valdību un sabiedrību par Kohēzijas politikas investīciju ieviešanas progresu, rezultātiem un pieņemto nozīmīgāko lēmumu izpildi, kā arī vērsīs uzmanību uz ievērojamiem riskiem, vienlaikus sniedzot priekšlikumus rīcībai.

Finanšu ministre

D. Reizniece-Ozola

Ziepniece 67095614
Ieva.Ziepniece@fm.gov.lv

¹⁷ 6.1.5. specifiskais atbalsta mērķis “Valsts galveno autoceļu segu pārbūve, nestspējas palielināšana”

¹⁸ Valsts galvenā autoceļa A2 Rīga - Sigulda - Igaunijas rob. (Veclaicene) posma km 25.50 – 39.40 pārbūve.

¹⁹ Ziņojums „Par veikto finanšu un ekonomisko aprēķinu nacionālās koncertzāles (ar konferenču centru) projekta īstenošanai publiskās un privātās partnerības jomā Rīgā rezultātiem, secinājumiem un turpmāko rīcību”.

²⁰ 5.6.1. specifiskais atbalsta mērķis “Veicināt Rīgas pilsētas revitalizāciju, nodrošinot teritorijas efektīvu sociālekonomisko izmantošanu”.

²¹ 5.5.1. specifiskais atbalsta mērķis “Saglabāt, aizsargāt un attīstīt nozīmīgu kultūras un dabas mantojuma, kā arī attīstīt ar to saistītos pakalpojumus”.